

12. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами та реєстрація землі в Україні. – К., 1998. – С. 61.

Аннотація. В статті розглянуті проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності в сфері земельних відносин, розглядаються колізії, які виникають при регуляції земельних відносин між нормами, вміщеними, з одної сторони, в актах земельного, а з іншої – адміністративного законодавства.

Summary.

Statement of the problem. This article deals with the problematic issues of administrative-legal support in validity of land relations sphere, conflicts that arise in the regulation of land are observed between norms contained, on the one hand, the acts of the land, and from the other - the administrative legislation.

Results. Due to the passing of the necessary legislative framework, we can talk about the full implementation of the agricultural land market. This, will become the implementation of effective public policy and create the preconditions for a full entry of land relations in Ukraine to market space.

Conclusions. Administrative-legal protection of land relations should be defined as a system of measures established in administrative legislation of Ukraine, which use public bodies (their officials), local government (their officials), public inspectors, civil society organizations with a view to ensuring the validity, prevent, stop crime, bring the culprit to administrative responsibility. For administrative and legal means of land relations are owned, except for the establishment of legal principles and rules: the control of land use, renewing activities, prevention of offenses in the sphere of land relations, events convictions, administrative enforcement actions.

УДК 338.48:338.5(477.64)

Петренко В. А.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки

Леонова Л. А.

студентка п'ятого курсу спеціальності

"лісове і садово-паркове господарство"

Мелітопольський державний педагогічний

університет ім. Богдана Хмельницького

ТУРИСТСЬКІ ПОСЛУГИ В КОНТЕКСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРИКЛАДАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА "ХОРТИЦЯ"

Анотація. Визначено типові складові формалізованого опису набору туристських послуг; досліджено джерела фінансування національного заповідника; показано передумови успішного впровадження програмного обслуговування в туризмі.

Ключові слова: туризм, ціноутворення, туристські послуги, туристська програма.

Постановка проблеми. З давніх часів Хортиця набула значення духовного, державного і політичного символу Українського народу. Острів Хортиця став колыскою українського козацтва, втіленням запорізьких вольностей і уособленням національного духу. Хортиця, як видатне історичне місце, є об'єктом особливої цінності, що має на меті охорону його цілісності і забезпечення належних умов сучасного використання.

Розуміння Національного заповідника "Хортиця" як цілісного організму, зумовлює комплексний підхід до збереження його культурної спадщини [1,2]. Комплекс об'єктів культурної спадщини складається з пам'яток археології, історії та монументального мистецтва, має виразну самобутність і є могутнім за своїм потенціалом. Цей комплекс можна розглядати як історичний ансамбль, який являє собою сукупність відкритих просторів.

Ефективне господарювання на такій унікальній території сприяє не тільки культурному відродженні, духовному піднесенню населення України, а і повинно стати інструментом формування економічної запоруки розвитку як туристичного об'єкту через пошук нових форм і методів залучення відвідувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії і практики економіки та управління підприємств туристичної галузі, особливості туристських послуг піднімалися в працях таких видатних вчених: В. Гуляєв, Ю. Вілінов, В. Квартальнов, Г. Карпова, К. Сушко, М. Остапенко, С. Охріменко та ін. Необхідно відмітити недостатність та невідповідність сучасному стану наукових праць, в яких би розглядались особливості інноваційних підходів до формування пакету туристських послуг, що і визначило актуальність досліджуваної проблеми.

Ціль роботи. Визначення типових ознак набору туристських послуг на прикладі екскурсійних маршрутів Національного заповідника "Хортиця" з метою їх практичного використання в діяльності підприємств туристичної сфери при створенні туристських програм.

Виклад основного матеріалу. Державна цільова національно-культурна програма розвитку Національного заповідника "Хортиця" на період до 2016 року передбачає збереження унікальних пам'яток заповідника, зокрема пам'яток Музейного фонду України, відродження історичних ландшафтів, природних комплексів, рослинності та тваринного світу, упорядкування території заповідника, створення умов для відродження і розвитку патріотичних, історичних традицій запорозького козацтва, туристичної інфраструктури, що можливе лише шляхом вжиття невідкладних дієвих заходів та державної підтримки.

Мета програми полягає у створенні умов для забезпечення розвитку одного з унікальних історико-культурних центрів країни – Національного заповідника "Хортиця", поширення популяризації його значення як в Україні, так і за її межами, активізації вітчизняного та міжнародного туризму.

Визначено, що джерелами фінансування Національного заповідника "Хортиця" є:

- надходження коштів із загального фонду Державного бюджету України;
- надходження коштів із спеціального фонду Державного бюджету України, у тому числі плата за послуги, що надаються Національним заповідником "Хортиця" згідно з функціональними повноваженнями;
- благодійні внески, гранди та дарунки;
- кошти, що отримуються на виконання окремих доручень.

Розробка режиму фінансово-економічного забезпечення розбудови заповідника передбачає розвиток напрямів діяльності та об'єктів заповіднику через попереднє інвестування на їх становлення та доведення до стану привабливих туристичних послуг:

- короткочасний відпочинок, туризм та культурно-побутове обслуговування;
- розвиток рекреаційної галузі;
- заклади культурно-побутового обслуговування.

Аналіз показав, що концепцією розвитку заповідника передбачено створення системи нових експозиційних центрів:

- музей судноплавства та судно будівництва;
- музей природи;
- музей археології.

Проведення цього комплексу робіт вимагає фінансового підґрунтя і в разі реалізації сприятиме популяризації заповідника, як привабливого туристичного об'єкту.

Розвиток туристичної галузі в Україні регулюється Закон про туризм, який прийнято ВР України 15.09.95 р. Цей документ визначив основні правові, організаційні, виховні та соціально-економічні заходи реалізації державної політики України в галузі туризму. Метою Закону є створення правової бази для становлення туризму як високорентабельної галузі економіки і важливого засобу культурного розвитку громадян, забезпечення зайнятості населення, збільшення валютних надходжень, захист законних прав та інтересів туристів і суб'єктів туристичної діяльності, визначення їх обов'язків і відповідальності.

Відповідно до загального розуміння туризм – це мандрівка у вільний час, один з видів активного відпочинку, який перетворився в цілу галузь, світову індустрію [3]. Дослідження показало, що основними функціями туризму є: відтворювальна, пізнавальна, а також функція самовираження. Всі ці функції тісно взаємопов'язані, доповнюють і супроводжують одна одну, дозволяючи здійснювати сучасний підхід до туризму як програмного обслуговування.

Результатом напруженої конкурентної боротьби на міжнародному туристському ринку стало формування сукупної взаємозалежної єдності туристських продуктів із низкою додаткових інфраструктурних компонентів – туристської програми – це комплексний набір обслуговуючих послуг за певною програмою при обов'язковій наявності кінцевої туристичної мети.

Це різко і досить сильно збільшило ринок, розширивши систему попиту та пропозиції, дозволило диференціювати його, а туристським фірмам –

спеціалізуватися на тому чи іншому вигляді програм (тематиці, технології), що, природно, відразу підвищило рівень обслуговування.

Наріжним каменем туристської програми є основна мета подорожі [4]. Як показали дослідження, турист не вважає програму і обслуговування якісними (навіть програму найвищого рівня), якщо мета подорожі не досягнута. Визначено, що основними видами послуг, що входять майже в будь-яку туристичну програму обслуговування, є: проживання, досугово-розважальні послуги, харчування, спортивні програми, екскурсійне обслуговування, курортні послуги, транспортні послуги, побутові послуги та ін. З комплексу цих послуг формується програма обслуговування туристів.

Аналіз обов'язкових компонентів туристської програми формує умовну типізацію формалізованого опису необхідних складових програми. В результаті дослідження комплексу послуг заповідника визначено такими складовими: оптимальність і психологічна підготовка сприйняття.

Для успішного впровадження програмного обслуговування в туризмі необхідно:

- спеціальна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації туристських кадрів;
- розробка типових сценаріїв і циклів рекреаційних занять;
- активний розвиток туристської інфраструктури;
- державна підтримка приватних підприємців;
- гарантія захисту прав споживачів;
- організація системи реалізації запиту таким чином, щоб споживач міг брати участь у конструюванні програми власного відпочинку;
- диференційований підхід до обслуговування різних груп населення, пов'язаних спільністю соціально-психологічних ознак і інтересів;
- спеціалізація туристських підприємств за окремими видами програм обслуговування.

Як засіб досягнення поставленої мети туристської програми може бути використано екскурсійний маршрут [5, 9]. Він являє собою найбільш зручний

шлях проходження екскурсійної групи, сприяючи розкриттю теми програми. Маршрут будується в залежності від найбільш правильної для даної екскурсії послідовності огляду об'єктів, наявності майданчиків для розташування групи, необхідності забезпечення безпеки екскурсантів.

Одне із завдань маршруту – сприяти найбільш повному розкриттю теми програми [6, 7]. Визначено основні вимоги, які повинні бути враховані укладачами маршруту, – організація показу об'єктів у логічній послідовності і забезпечення зорової основи для розкриття теми.

Важливим елементом популярності маршруту є його цінова доступність. Сучасна економічна теорія розглядає ціну як результат зовнішньої взаємодії комплексу ціноутворюючих факторів [8]. В умовах досконалої конкуренції, тобто коли безліч фірм виробляє однорідну продукцію за сприятливих умов виходу на ринок і виходу з нього і рівному доступі до всіх видів інформації, ціна встановлюється на ринку.

Ціноутворення у сфері послуг і в туризмі зокрема має цілий ряд особливостей:

- послуги туризму являють собою кінцевий продукт, призначений безпосередньо для споживання, тому ціни на послуги – це роздрібні ціни.
- стійкість попиту на туристичні послуги залежить від індивідуальних особливостей людини, тому при встановленні цін на них слід враховувати наступний психологічний момент: ціна не повинна викликати негативних емоцій у потенційних покупців.
- процеси виробництва, реалізації і споживання послуг збігаються в часі, тому в сфері послуг застосовується сезонна диференціація цін і тарифів; попит на послуги туризму носить яскраво виражений сезонний характер.
- туристичні послуги реалізуються як на внутрішньому, так і на світовому ринках, тому при оцінці якості і стандартизації беруться до уваги міжнародні вимоги, тому що ціни для іноземних туристів, як правило, більш високі, ніж для вітчизняних, і встановлюються у вільно конвертованій валюті.

- ціни на туристичні послуги повинні включати споживчі вартості, які не приймають безпосередньо товарну форму (наприклад, національні парки, історичні пам'ятники) або не є продуктами праці, а створені природою (гори, водоспади).

Крім зазначених особливостей ціноутворення в туризмі, визначено наступне:

- ціни на певні види послуг туризму не входять у вартість тур пакета (наприклад, екскурсії), туристи замовляють і оплачують їх додатково у відповідності зі своїми смаками та інтересами;

- при груповому турі ціна туру на одну людину залежить від чисельності туристів у групі: чим більше чисельність групи, тим нижче вартість туру в розрахунку на одну людину;

- ціна туру залежить від вікового складу туристів, так як дітям і школярам надаються значні знижки з ціни на багато послуг туризму;

- прибуток, що закладається в ціну тур продукту, встановлюється тур фірмою у відсотках до собівартості витрат (розмір відсотка залежить від попиту на даний тур продукт і може коливатися від 5 до 100% і більше).

Висновки. Недостатній розвиток туристичної інфраструктури, відсутність інноваційних підходів до формування пакету туристських послуг негативно позначається на загальній інформаційній та експозиційній значущості всього історико-культурного потенціалу Національного заповідника "Хортиця".

Хортиця багата на чисельні пам'ятки – унікальні твори матеріальної і духовної культури. Вивчення, охорона та використання пам'яток, є важливим напрямком культурної політики.

Хортиця є справді діамант поміж Дніпровських островів, непересічний об'єкт в історичному, культурному, рекреаційному і, нарешті, екологічному аспектах. Цей потенціал треба розвивати, доповнювати, а для цього потрібно створювати привабливі для відвідувачів комплекси програм. Тому розвиток туристичної індустрії вкрай необхідний, бо саме завдяки притоку туристів

можна вирішити питання ремонту, реконструкції, розвитку об'єктів а також поліпшити екологічне виховання та культуру поведінки людей.

Література

1. Вилинов Ю. Остров в филиграни эпох и путей / Юрий Вилинов. – Запорожье: Полиграф, 2003. – 206 с.
2. Вілінов Ю. На шлях від порогів до синіх морів / Юрій Вілінов. – Запоріжжя: Глазунов, 2005. – 352 с.
3. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности / В.Г. Гуляев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 190 с.
4. Квартальнов В.А. Туризм / В.А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 115 с.
5. Остапенко М.А., Охріменко С.Г. Всеосяжна Хортиця / М.А.Остапенко, С.Г. Охрименко. – Запоріжжя: Дике Поле, 2009. – 48 с.
6. Супруненко В.П. Запорожский край. Популярная энциклопедия/ Владимир Супруненко. – Запорожье: Просвіта, 2007. – 232 с.
7. Сушко К.І. Острів Хортиця. Історико-публіцистична розвідка/ Костянтин Сушко. – Запоріжжя: Дике Поле, 2001. – 200 с.
8. Цены и ценообразование / [под. ред./ В.Е. Есипова]. – СПб.: Питер, 2001. – 202 с.
9. Экономика современного туризма / [под ред. Г.А.Карповой]. – М.: 1998. – 137 с.

***Аннотация.** Определены типичные составляющие формализованного описания набора туристских услуг; исследованы источники финансирования национального заповедника; показано предпосылки успешного внедрения программного обслуживания в туризме.*

***Ключевые слова:** туризм, ценообразования, туристические услуги, туристская программа.*

Abstract.

Determined that effective management in the National Reserve "Khortytsya" not only promotes cultural revival, spiritual elevation of Ukraine's population, and it should be a prerequisite for the economic instrument of its development as a tourist object by searching for new forms and methods of attracting visitors.

The analysis showed that the result of intense competition in the international tourism market was the formation of a collective coherent unity of tourism products with a number of additional infrastructure components – Tourism Program – a comprehensive suite of services catering to a particular program at the mandatory presence of the ultimate tourist purpose.

Analysis of the binding components tourism program generates conventional typing formalized description of the required components of the program. The study identified a range of services such reserve components: optimality and psychological preparation perception.

The peculiarities of pricing in the service sector and in tourism in particular.

Keywords: *tourism, pricing, travel services, tourist program.*

УДК 631.155.2

*Плотніченко С.Р., к.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет*

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Анотація. *Основою розвитку ефективного ринку сільськогосподарської продукції є збалансованість системи "сільськогосподарське виробництво – переробка – оптовий збут – роздрібна торгівля – споживач" та забезпечення динамічної рівноваги між виробництвом (пропозиція) та споживанням (попит).*

Ключові слова: *ефективний ринок сільськогосподарської продукції, конкуренція, сільськогосподарська продукція, інфраструктури ринку.*

Постановка проблеми. Сільське господарство України є одним із найбільших секторів національної економіки, який здійснює визначальний вплив на соціально-економічний стан суспільства та продовольчу безпеку, має вагоме значення для розвитку внутрішнього і зовнішнього ринків, добробуту суспільства. Нині відбуваються суттєві економічні зміни, які відіграють вирішальну роль у подальшому розвитку взаємопов'язаних галузей АПК і підвищенні життєвого рівня населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сільське господарство знаходиться в кризовому стані, наслідком якого є зниження обсягів виробництва впродовж останніх років, негативний вплив комплексу організаційно-економічних і техніко-технологічних чинників. Недостатній рівень ефективності, стабільності й конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва чинить перешкоди на шляху формування повноцінного